

Одеський національний медичний університет
Факультет стоматологічний
Кафедра судової медицини

Силабус курсу
Судова медицина

Обсяг	3,0 ECTS кредитів, всього -90 год Лекцій-10 год, практик -50 год, СРС-30 год
Семестр, рік	V семестр, 3 курс
Дні, час, місяць	Проведення навчальної дисципліни проводиться згідно затвердженого розкладу занять, в приміщеннях кафедри судової медицини
Викладачі	Викладачі кафедри судової медицини
Контактний телефон	(048) 723-76-90
E-mail	Larsonlarisa2@gmail.com
Робоче місце	Приміщення кафедри судової медицини
Консультації	Он лайн- консультації-microsoftteams

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися за допомогою E-mail, програми Microsoft Teams, телефоном, в аудиторії за розкладом.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія і практика судово-медичної експертизи, як практичної галузі медицини.

Пререквізити

Основою для освоєння дисципліни є знання, вміння та навички, отримані в процесі вивчення таких дисциплін як анатомія, патологічна анатомія, гістологія, цитологія та ембріологія, медична біологія, паразитологія та генетика, фізіологія, біологічна хімія, патологічна фізіологія.

Постреквізити

Судова медицина як навчальна дисципліна передбачає при вивченні взаємозв'язок з наступними дисциплінами: внутрішня медицина, хірургія, неврологія, епідеміологія, травматологія, неврологія, нейрохірургія.

Мета курсу:

- 1) вивчення типових загально-патологічних процесів, сукупність яких зумовлює морфологічні прояви захворювань, травм.
- 2) вивчення структурного підґрунтя в утворенні різних видів травматичних ушкоджень, їх ускладнень та наслідків,
- 3) судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті внаслідок дії на організм людини різних зовнішніх факторів та чинників,

4) вивчення методів судово-медичних та патоморфологічних досліджень: автопсія, дослідження біоматеріалу, речових доказів біологічного матеріалу та знарядь злочину в різних відділеннях відділу судово-медичної експертизи речових доказів.

Завдання дисципліни:

1) розуміння основ механізму травми та утворення тілесних ушкоджень в розвитку загально-патологічних процесів організму людини внаслідок травми, сукупність яких обумовлює морфологічні прояви тих чи інших;

2) засвоєння алгоритму поділу тілесних ушкоджень за ступенями тяжкості;

3) вміння описати труп на місці його виявлення (місці події),

4) поняття судово-медико-криміналістичних досліджень об'єктів,

5) отримання навичок клініко-анатомічного аналізу, синтетичного узагальнення діагностичних ознак травматичних ушкоджень і вірного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- Закони, спрямовані на охорону недоторканості особистості в Україні;
- Положення українського законодавства про судово-медичну експертизу, права, обов'язки та відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення, а також основні закони, які регулюють діяльність медичних працівників;

- Сучасні научні дані з усіх розділів судової медицини, а також використання основних методів дослідження, основних об'єктів судово-медичної експертизи (експертиза трупів, живих осіб та речових доказів).

вміти:

- Використовувати положення чинного законодавства стосовно правової регламентації лікарської діяльності.

- Вміння встановлювати факт настання біологічної смерті, визначати наявність та проводити описання стану трупних явищ.

- Демонструвати вміння опису та вилучення речових доказів біологічного походження.

- Демонструвати вміння опису тілесних ушкоджень.

- Вміння проводити опис тілесних ушкоджень на обличчі постраждалої особи.

- Вміння проводити опис стоматологічного статусу постраждалої особи.

- Розуміти принципи судово-медичної стоматологічної ідентифікації невідомої особи.

- Вміння використовувати ознаки ступенів тяжкості тілесних ушкоджень при визначенні їх ступеня тяжкості на обличчі.

ОПИС КУРСУ

Курс буде викладений у формі лекцій (10 год.), практичних занять (50 год.), організації самостійної роботи студентів (30 год.)

Форми і методи навчання:

1) *лекції* (теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Лекторами можуть застосовуватись такі варіанти проведення лекцій як навчальна, інформаційна, лекція-візуалізація, лекція-дискусія, лекція-консультація);

2) *практичні заняття* (при проведенні практичного заняття передбачається усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань, розв'язування ситуаційних задач);

3) *самостійна робота (СРС)* з активною консультацією викладача (під час самостійної роботи студенти опановують навчальний матеріал наступного практичного заняття. На консультаціях студент може отримати відповіді на складні питання теми).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Організація судово-медичної експертизи та загальні засади експертизи впливу факторів зовнішнього середовища на організм людини.

Тема 1. Предмет і завдання судової медицини. Історія її розвитку. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні. Судова стоматологія в системі судово-медичних знань.

Розділ 2 . Судово-медична танатологія.

Тема 2. Загальні питання судово-медичної танатології. Процес вмирання та смерть. Клінічна та біологічна смерть, їх вмирання та смерть. Клінічна та біологічна смерть, їх діагностика. Ранні та пізні трупні явища. Посмертні зміни зубів. Діагностика давності настання смерті.

Тема 3. Оформлення судово-медичної документації з складанням зубної формули. Огляд трупа на місці його виявлення. Завдання лікаря-спеціаліста в галузі судової медицини під час огляду трупа на місці його виявлення.

Розділ 3. Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних та інших осіб. Судово-медична експертиза спірних статевих станів та статевих злочинів.

Тема 4. Судово-медична експертиза живих осіб з визначенням ступеня тяжкості тілесного ушкодження. Визначення ступеня тяжкості тілесного ушкодження при травмі зубів. Ушкодження м'яких тканин обличчя, слизової оболонки порожнини рота. Ушкодження кісток черепа, обличчя та зубів.

Розділ 4. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників.

Тема 5. Загальні питання судово-медичної травматології. Фактори зовнішнього середовища, від дії яких виникають травми. Наслідки травм. Опис ушкоджень.

Ушкодження тупими предметами. Класифікація тупих предметів. Синці, садна, забиті рани. Переломи кісток щелепно-лицьової області. Визначення зажиттєвості та давності нанесення ушкоджень м'яких тканин обличчя та зубів. Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень щелепно-лицьової області. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті від дії вогнепальної зброї.

Судово-медична експертиза живих осіб з визначенням ступеня тяжкості тілесного ушкодження. Визначення ступеня тяжкості тілесного ушкодження при травмі зубів. Ушкодження м'яких тканин обличчя, слизової оболонки порожнини рота. Ушкодження кісток черепа, обличчя та зубів.

Судово-медична експертиза механічної асфіксії. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті від різних видів механічної асфіксії.

Розділ 5. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від дії інших фізичних факторів зовнішнього середовища.

Тема 6. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від дії крайніх температур; атмосферної та технічної електрики; променевої енергії; різко зміненого барометричного тиску

Розділ 6. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від дії хімічних речовин та біологічних чинників.

Тема 7. Судово-медична токсикологія. Загальні відомості про отрути та отруєння. СМЕ алкогольної інтоксикації. експертиза смерті від дії наркотичних речовин. Судово-медична експертиза ушкоджень тканин обличчя та зубів хімічними чинниками.

Розділ 7. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження та медико-криміналістичні методи досліджень.

Тема 8. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження. Судово-медико-криміналістичні дослідження об'єктів судово-медичної експертизи. Судово-медична ідентифікація особи за стоматологічним статусом. Судово-медичні основи ідентифікації особи за слідами зубів.

Розділ 8. Судово-медична експертиза у справах з професійних та посадових правопорушень медичних працівників.

Тема 9. Судово-медична експертиза у випадках професійно-посадових правопорушень медичних працівників.

Перелік рекомендованої літератури

1. В. Д. Мішалов, Т. В. Хохолева, В. Т. Бачинський, В. В. Войченко, Г. Ф. Кривда, Є. Я. Костенко (за загальною редакцією В. Д. Мішалова). Судова медицина. Підручник. Київ, 2018. 575с.
2. Судова стоматологія. Б.В. Михайличенко. Київ, «МП Леся» - 2004. 352с.
3. Судова медицина. Медичне законодавство. Кн. 1: Судова медицина: Підручник /За ред. В.Ф. Москаленка, Б.В. Михайличенка. К., 2011. 448с.

4. Завальнюк А.Х., Кривда Г.Ф., Юхимець І.О. Етично-правові аспекти лікарської діяльності в Україні / монографія. Одеса 2008
5. Завальнюк А.Х., Кривда Г.Ф., Юхимець І.О. Отрути та отруєння: судово-медичний аспект / монографія — Одеса 2009
6. Старовойтова Р.О., Мішалов В.Д., Кривда Г.Ф. Судово-медична цитологія. Навчально-методичний посібник. Одеса, 2007.
7. Кримінальний кодекс України в редакції від 14.11.2020р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
8. Кримінально-процесуальний кодекс України в редакції від 11.09.2020р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
9. Закон України «Про судову експертизу» № 4038-ХІВ редакції від 03.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
10. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-ХІВ редакції від 24.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
11. Наказ МОЗ України «Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України» № з0248-95 від 17.01.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>

Інформаційні ресурси

Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет»

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

При оцінюванні засвоєння кожної теми здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

2. Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Оцінювання самостійної роботи здобувача вищої освіти. Самостійна робота здобувача вищої освіти, яка передбачена темою заняття поряд

із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду потерпілого або трупа та інтерпритації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду потерпілого або трупа та інтерпритації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду потерпілого або трупа та інтерпритації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду потерпілого або трупа та інтерпритації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни,

конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
------------------------------	------------------------------

A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.

Лекції відпрацьовуються шляхом написання рефератів з теми заняття. Практичні заняття відпрацьовуються згідно з розкладом консультацій. Здобувачі вищої освіти не мають право на перескладання поточних задовільних і незадовільних оцінок з метою підвищення середньої арифметичної всіх поточних оцінок.

Здобувачі вищої освіти мають право впродовж семестру на перескладання поточних незадовільних оцінок тільки з метою досягнення середнього поточного балу 3,00.

Політика щодо академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);

- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;

повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);

призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);

повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника;

позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо;

повідомлення суб'єкта, який здійснює фінансування навчання (проведення наукових досліджень), установи, що видала грант на навчання (дослідження), потенційних роботодавців, батьків здобувача вищої освіти про вчинене порушення;

виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії або нарахування штрафних балів у такому рейтингу;

позбавлення академічної стипендії;

позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;

відрахування з Університету

Політика щодо відвідування занять та запізнь. Здобувач вищої освіти не повинен пропускати лекційні та практичні заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої.

Недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Поведінка в аудиторії. Творча, ділова, доброзичлива атмосфера.